Test Booklet Code & Serial No. **A**

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक.

Paper-III

SOCIOLOGY

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....

(Name) ....

2. (Signature) ....

(Name) ....

Seat No. | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

APR - 14317

Time Allowed : 2½ Hours] **[Maximum Marks : 150**

Number of Pages in this Booklet : **40** Number of Questions in this Booklet : **75**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **75** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत 75 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

SOCIOLOGY
Paper III
समाजशास्त्र
प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours] **[Maximum Marks : 150**

Note : This Paper contains **Seventy Five (75)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Dube has given six fold traditions which includes :

(I) Regional

(II) Local

(III) Western

(IV) Modern

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) (I), (II) and (III)

(B) (II), (III) and (IV)

(C) (I) and (II)

(D) (I), (III) and (IV)

1. दुबे यांनी सहा पदरी परंपरा सांगितल्या आहेत. त्यामध्ये खालील परंपरांचा समावेश होतो :

(I) प्रादेशिक

(II) स्थानिक

(III) पाश्चात्य

(IV) आधुनिक

खाली दिलेल्या संकेतांकामधून **योग्य** उत्तर निवडा :

संकेतांक :

(A) (I), (II) आणि (III)

(B) (II), (III) आणि (IV)

(C) (I) आणि (II)

(D) (I), (III) आणि (IV)

2. D.P. Mukerji tried to provide a classification of tradition under three heads. Which of the following is *not* included in it ?

(A) Micro

(B) Elementary

(C) Secondary

(D) Tertiary

3. Ghurye's classification of tribes includes :

(I) As a part of Hindu Society with fairly high status

(II) Backward Hindus

(III) Partially Hinduized

(IV) Hill tribes

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) (I), (II) and (III)

(B) (I), (III) and (IV)

(C) (II), (III) and (IV)

(D) (I), (II) and (IV)

2. डी.पी. मुखर्जी यांनी परंपरेच्या वर्गीकरणाचा प्रयत्न कोणत्या खालीलपैकी शीर्षकाने केलेला **नाही** ?

(A) सूक्ष्म

(B) प्राथमिक

(C) द्वितीयक

(D) तृतीयक

3. घुर्येनी आदिवासींच्या वर्गीकरणात खालीलपैकी कोणत्या गोष्टी समाविष्ट केलेल्या आहेत ?

(I) हिंदू समाजाचा भाग म्हणून सर्वसामान्यपणे उच्च दर्जा

(II) मागासवर्गीय हिंदू

(III) अंशतः हिंदू

(IV) डोंगरी आदिवासी

खाली दिलेल्या संकेतांकामधून **योग्य** उत्तर निवडा :

संकेतांक :

(A) (I), (II) आणि (III)

(B) (I), (III) आणि (IV)

(C) (II), (III) आणि (IV)

(D) (I), (II) आणि (IV)

4. Whose writing has *not* been influenced by indological perspective ?

(A) A.R. Desai

(B) G.S. Ghurye

(C) B.K. Sarkar

(D) Radha Kamal Mukherjee

4. कोणाचे लिखाण प्राच्यविद्याशास्त्रीय दृष्टिकोनाने प्रभावित झालेले **नाही** ?

(A) ए.आर. देसाई

(B) जी.एस. घुर्ये

(C) बी.के. सरकार

(D) राधाकमल मुखर्जी

5. Who is of the opinion that traditional division of labour is based on religious values ?

(A) Srinivas

(B) Ghurye

(C) Dumont

(D) Desai

5. पारंपरिक श्रमविभाजन हे धार्मिक मूल्यांवर आधारलेले होते, अशा मताचे कोण होते ?

(A) श्रीनिवास

(B) घुर्ये

(C) ड्युमॉंट

(D) देसाई

6. The continent experiencing the greatest losses from land degradation is ....

(A) Africa

(B) Asia

(C) Australia

(D) North America

7. The richest 50 million people in Europe and North America have the same income as 2.7 billion poor people. This is the ideal example of :

(A) Endemic Poverty

(B) Dimension of Poverty

(C) Global Poverty

(D) Global Disparities

6. जमिनींचा दर्जा खालावल्यामुळे कोणत्या खंडाचे सर्वात जास्त नुकसान झाले आहे ?

(A) आफ्रिका

(B) आशिया

(C) ऑस्ट्रेलिया

(D) उत्तर अमेरिका

7. युरोप व उत्तर अमेरिकेतील सर्वात श्रीमंत 5 कोटी लोकांचे उत्पन्न हे जगातील 2.7 अब्ज गरीब लोकांइतके आहे. हे .... चे आदर्श उदाहरण आहे.

(A) प्रदेशनिष्ठ दारिद्र्य

(B) दारिद्र्याचे पैलू

(C) जागतिक पैलू

(D) जागतिक तफावत

8. Urban poverty is associated with :

(A) Shared housing

(B) Slums

(C) Rented Rooms

(D) Old Buildings

9. The second most common cause of death in Indian population is :

(A) HIV

(B) Diarrhoea

(C) Acute Respiratory Infection

(D) Leprosy

10. Which of the following was presumed to equate to westernization ?

(A) Transformation

(B) Revolution

(C) Modernization

(D) Insurrection

8. शहरी दारिद्र्य .... शी जोडलेले आहे.

(A) सामायिक निवास

(B) झोपडपट्ट्या

(C) भाड्याने खोल्या

(D) जुन्या इमारती

9. भारतीय लोकसंख्येच्या मृत्यूचे दूसरे प्रमुख कारण कोणते आहे ?

(A) एच.आय.व्ही.

(B) हगवण

(C) तीव्र श्वसनविषयक जंतुसंसर्ग

(D) कुष्ठरोग

10. खालीलपैकी काय पाश्चिमात्यीकरणाशी समान गृहित धरले जाते ?

(A) परिवर्तन

(B) क्रांती

(C) आधुनिकीकरण

(D) उठाव

11. Which one of the following is an orthogenetic process of change ?

(A) Sanskritization

(B) Westernization

(C) Modernization

(D) Indianization

11. खालीलपैकी कोणती परिवर्तनाची निर्धारित विकासवादी प्रक्रिया आहे ?

(A) संस्कृतीकरण

(B) पाश्चात्त्यीकरण

(C) आधुनिकीकरण

(D) भारतीयीकरण

12. Which one of the following does *not* refer to secularism ?

(A) Equal respect to all religions

(B) Separation of state from religion

(C) The state is not theocratic

(D) Religious leaders can veto any law

12. खालीलपैकी कोणते निधर्मीवाद सूचित करीत **नाही** ?

(A) सर्वधर्मांना समान आदर

(B) राज्यसंस्था व धर्माची फारकत

(C) राज्यसंस्था ईश्वरवादी नाही

(D) धार्मिक नेते कोणत्याही कायद्याला नकाराधिकार वापरतात

13. Joan P. Mencher has made a study on agriculture and social structure in :

(A) Uttar Pradesh

(B) Tamil Nadu

(C) Karnataka

(D) Maharashtra

14. The terminology of Jajmani System was introduced into the Indian Social Anthropology by :

(A) Iravati Karve

(B) William F. Hall

(C) Weiner M

(D) William Wiser

13. जोन पी. मेन्चर यांनी कृषी आणि सामाजिक संरचना यांच्या अभ्यास .... येथे केला.

(A) उत्तरप्रदेश

(B) तामिळनाडू

(C) कर्नाटक

(D) महाराष्ट्र

14. जज्मानी व्यवस्थेची परिभाषा भारतीय सामाजिक मानवशास्त्रात सर्वप्रथम कोणी आणली ?

(A) इरावती कर्वे

(B) विल्यम हॉल

(C) वायनर एम.

(D) विल्यम वायझर

15. For nutritional purposes ICDS provides .... calories every day to every child below 6 years of age.

(A) 300

(B) 500

(C) 200

(D) 100

16. Choose the *correct* answer from codes given below :

Neo-liberal globalisation refers to :

(I) Capitalism with welfarism

(II) Free market capitalism

(III) Solution to structural crisis of the 1970s

(IV) Capitalism without human face

Codes :

(A) (I) and (II)

(B) (I), (II) and (IV)

(C) (II), (III) and (IV)

(D) (I) and (IV)

15. एकात्मिक बाल विकास योजनेअंतर्गत प्रतिदिन प्रतिबालक (6 वर्षांखालील) .... उष्मांक उपलब्ध करून देतात.

(A) 300

(B) 500

(C) 200

(D) 100

16. नवउदारमतवादी जागतिकीकरण खालीलपैकी काय सूचित करते, ते योग्य संकेतांक निवडून सांगा :

(I) लोककल्याणवादासह भांडवलवाद

(II) मुक्त बाजार भांडवलवाद

(III) 1970च्या दशकातील संरचनात्मक अरिष्टावर उपाय

(IV) मानवी चेहरा नसलेला भांडवलवाद

संकेतांक :

(A) (I) आणि (II)

(B) (I), (II) आणि (IV)

(C) (II), (III) आणि (IV)

(D) (I) आणि (IV)

17. Neo-liberal capitalism does *not* include :

(A) Capitalism without human face

(B) Free market capitalism

(C) Capitalism and welfarism

(D) Solution to structural crisis of 1970s

18. Deviance refers to :

(A) Deviance consists of accepted norms

(B) Accepted way of life

(C) Those activities which do not confirm to the norms and expectations

(D) General approval from the members of society

17. नवउदारमतवादी भांडवलशाहीत कशाचा अंतर्भाव होत **नाही** ?

(A) मानवी चेहरा नसलेला भांडवलवाद

(B) मुक्त बाजार भांडवलवाद

(C) भांडवलवाद व लोककल्याणवाद

(D) 1970च्या दशकातील संरचनात्मक अरिष्टावर उपाय

18. विपथगमन म्हणजे ....

(A) स्वीकारार्ह नियमने

(B) स्वीकारार्ह जीवन मार्ग

(C) सामाजिक नियमने व अपेक्षांशी न जुळणाऱ्या कृती

(D) समाजातील सभासदांची सर्वसाधारण मान्यता

19. Corruption denotes :

(A) The misuse of public offices for personal gains

(B) Money making by all means

(C) Informal use of law

(D) Honest Action

20. When an IT professional mother is asked forcibly to resign her job to look after the child, it is :

(A) Domestic violence

(B) Dowry issue

(C) Parental Responsibility

(D) Responsible citizenship

19. भ्रष्टाचार म्हणजे ....

(A) सार्वजनिक कार्यालयाचा वैयक्तिक फायद्यासाठी केलेला गैरवापर

(B) सर्व मार्गाने पैसे मिळवणे

(C) कायद्याचा अनौपचारिक वापर

(D) प्रामाणिक क्रिया

20. ज्यावेळी एका आयटी व्यावसायिक मातेला तिचे मुल सांभाळण्यासाठी राजीनामा देण्याची सक्ती करतात, त्यावेळी त्याला काय म्हणतात ?

(A) कौटुंबिक हिंसाचार

(B) हुंडा समस्या

(C) पालकत्वाची जबाबदारी

(D) जबाबदार नागरिकत्व

21. Most of the TV serials depict fights between mother-in-law and daughter-in-law. This is called :

(A) Role Conflict

(B) Women's fights

(C) Intergenerational Conflict

(D) Social Conflict

22. Absolute poverty is defined as :

(A) Being without money

(B) Being without power

(C) Insufficiency in basic necessities of existence

(D) Being without luxury

21. बव्हंशी दूरदर्शन मालिकांत सासू व सुनेतील भांडणे दाखवतात, याला काय म्हणतात ?

(A) भूमिका संघर्ष

(B) स्त्रियांचे भांडण

(C) आंतरपिढी संघर्ष

(D) सामाजिक संघर्ष

22. संपूर्ण गरीबी म्हणजे :

(A) पैशा शिवाय राहणे

(B) सत्ते शिवाय राहणे

(C) मूलभूत गरजांचा अपुरेपणा

(D) ऐषोरामा शिवाय राहणे

23. 'Copenhagen World Summit' was about :

(A) Economic Policy and Research

(B) Social Development

(C) Poverty

(D) Environmental Sustainability

24. The organised forms of social behaviour and their repetition are called :

(A) Culture

(B) Value

(C) Custom

(D) Norms

23. 'कोपनहेगन वर्ल्ड समीट' कशा विषयी होते ?

(A) आर्थिक धोरण आणि संशोधन

(B) सामाजिक विकास

(C) दारिद्र्य

(D) पर्यावरणीय शाश्वतीकरण

24. सामाजिक वर्तनाचे संघटित प्रकार आणि त्यांच्या पुनरावृत्तीस .... असे म्हणतात.

(A) संस्कृती

(B) मूल्य

(C) रूढी

(D) नियमने

25. Which of the following Articles makes the special provisions for the administration of the certain areas called scheduled areas other than Assam, Meghalaya, Tripura, Mizoram ?

(A) Article 243 B

(B) Article 244

(C) Article 245

(D) Article 334

25. आसाम, मेघालय, त्रिपुरा, मिझोराम सोडून अनुसूचित क्षेत्र असणाऱ्या ठराविक क्षेत्राच्या प्रशासनास खालीलपैकी कोणत्या कलमानुसार विशेष सुविधा पुरविली जाते ?

(A) कलम 243 B

(B) कलम 244

(C) कलम 245

(D) कलम 334

26. Which part of India is known for Bhils and Gonds ?

(A) Central India

(B) North-East India

(C) North India

(D) South India

26. भारतातील कोणता भाग भील्ल आणि गोंड ह्या जमातींसाठी ओळखला जातो ?

(A) मध्य भारत

(B) ईशान्य भारत

(C) उत्तर भारत

(D) दक्षिण भारत

27. Justice Verma Committee commented on ....

(A) Sexual assault of extreme nature against women

(B) Custodial rapes

(C) Rapes of minors

(D) Custodial deaths

28. Poverty is defined as :

(A) Absence of enough money

(B) Determined by the standards that exists within a society

(C) Absence of proper governance

(D) Social and political inequalities

27. न्या. वर्मा समितीने कशावर टिप्पणी केली ?

(A) टोकाच्या स्वरूपाचे स्त्रियांवरील लैंगिक हल्ले

(B) कोठडीतील बलात्कार

(C) अल्पवयीन मुलींवर बलात्कार

(D) कोठडीतील मृत्यू

28. दारिद्र्य म्हणजे :

(A) पुरेशा पैशाचा अभाव

(B) समाजात अस्तित्वात असलेल्या मानकांनी निश्चित केलेली

(C) योग्य शासनपद्धतीचा अभाव

(D) सामाजिक आणि राजकीय विषमता

29. Highest percentage of tribal population in North Maharashtra is in which district ?

(A) Jalgaon

(B) Dhule

(C) Nashik

(D) Nandurbar

30. Which one of the following does *not* represent socialist path to development ?

(A) State Capitalism

(B) Capitalist agriculture on state owned farms

(C) Private investments in infrastructure

(D) Reduction in Income disparities

29. उत्तर महाराष्ट्रात खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्यात लोकसंख्येतील आदिवासींची टक्केवारी सर्वात जास्त आहे ?

(A) जळगांव

(B) धुळे

(C) नाशिक

(D) नंदुरबार

30. खालीलपैकी कोणते प्रतिपादन विकासाच्या समाजवादी मार्गाचे प्रतिनिधित्व करीत **नाही** ?

(A) राज्यसंस्थाप्रणित भांडवलवाद

(B) शासकीय मालकीच्या शेतावर भांडवली शेतीव्यवस्था

(C) पायाभूत सुविधात खाजगी गुंतवणूक

(D) उत्पन्नातील दरी कमी करणे

31. The Champaran Satyagraha took place in :
   (A) April 1917
   (B) May 1917
   (C) June 1917
   (D) April 1918

32. The shift from high birth and death rates to low birth as well as death rates is called the :
   (A) Population explosion
   (B) Demographic transition
   (C) Population stabilization
   (D) Optimum Population

33. The Panchayati Raj is :
   (A) an Asian Political System
   (B) a South Asian Political System
   (C) a South American Political System
   (D) a Chinese Political System

31. चंपारण सत्याग्रह .... मध्ये झाला.
   (A) एप्रिल 1917
   (B) मे 1917
   (C) जून 1917
   (D) एप्रिल 1918

32. उच्च जननदर आणि उच्च मृत्यूदर ह्यांकडून निम्न जननदर तसेच निम्न मृत्युदराकडे बदल होणे, ह्यास .... असे म्हणतात.
   (A) लोकसंख्या स्फोट
   (B) लोकसंख्या संक्रमण
   (C) लोकसंख्या स्थिरीकरण
   (D) पर्याप्त लोकसंख्या

33. पंचायती राज्य ही .... आहे.
   (A) आशियायी राजकीय व्यवस्था
   (B) दक्षिण आशियायी राजकीय व्यवस्था
   (C) दक्षिण अमेरिकन राजकीय व्यवस्था
   (D) चिनी राजकीय व्यवस्था

34. 'Double burden' is *not* ....

(A) disproportionate share of housework done by women

(B) gendered conceptions of the distinction between public and private life

(C) physical differences between men and women

(D) isolation of women in their home and work place

35. Which of the following is a demographer ?

(A) Ashish Bose

(B) K.L. Sharma

(C) Dipankar Gupta

(D) Irawati Karve

34. 'दुहेरी ओझे' म्हणजे .... **नाही.**

(A) स्त्रियांनी प्रमाणापेक्षा जास्त घरकामाचा वाटा उचलणे

(B) सार्वजनिक व खाजगी आयुष्यात लिंग-भावाधारित भेद

(C) स्त्री-पुरुषातील शारीरिक भेद

(D) घर व कामाच्या ठिकाणी स्त्रियांचे वेगळे पडणे

35. खालीलपैकी कोण लोकसंख्याशास्त्रज्ञ आहे ?

(A) अशीष बोस

(B) के.एल. शर्मा

(C) दिपंकर गुप्ता

(D) इरावती कर्वे

36. Which one is *not* the example of 'gender mainstreaming' ?

(A) Creating a more conducive social environment for gender equality

(B) Active role of women in decision making

(C) The establishment of the UN Gender Development Index

(D) Exclusion of women from policy making

37. Gandhi suggested small scale industries and reliance on local products for local self-sufficiency and self-sustaining development. He termed it as ....

(A) Satyagraha

(B) Ahimsa

(C) Swadeshi

(D) Asahakar

36. खालीलपैकी कोणते उदाहरण लिंगभाव मुख्यप्रवाहीकरणाचे **नाही** ?

(A) लिंगभाव समानतेसाठी अधिक पोषक असे सामाजिक पर्यावरण निर्माण करणे

(B) स्त्रियांची निर्णयप्रक्रियेत सक्रिय भूमिका

(C) युनोच्या लिंगभाव विकास निर्देशांकाची स्थापना

(D) धोरण निर्मितीतून स्त्रियांना वगळणे

37. स्थानिक स्वयंपूर्णता आणि आत्मनिर्भर शाश्वत विकासासाठी गांधी लघु उद्योग आणि स्थानिक उत्पादित वस्तुंवरील अवलंबन सुचवितात. यासाठी ते खालील संज्ञा वापरतात ....

(A) सत्याग्रह

(B) अहिंसा

(C) स्वदेशी

(D) असहकार

38. Neofunctionalism includes :

(I) Deviance and social control are realities within social systems

(II) Social institutions have universal positive functions

(III) Social systems are characterized as moving and partial equilibrium rather than static equilibrium

(IV) Integration is considered as a social possibility

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) (I) and (II)

(B) (I), (II) and (III)

(C) (I), (III) and (IV)

(D) (I), (II) and (IV)

38. नवप्रकार्यावादामध्ये खालील बार्बींचा समावेश होतो :

(I) विपथगमन आणि सामाजिक नियंत्रण हे सामाजिक व्यवस्थेमधील वास्तव आहे

(II) सामाजिक संस्थांची सकारात्मक कार्ये सार्वत्रिक असतात

(III) सामाजिक व्यवस्था ही स्थितीशील समतोलाऐवजी बदलता आणि आंशिक समतोल अशी दर्शविली जाते

(IV) एकात्मता ही सामाजिक शक्यता मानली जाते

खालील दिलेल्या संकेतांकातून **योग्य** उत्तर निवडा :

संकेतांक :

(A) (I) आणि (II)

(B) (I), (II) आणि (III)

(C) (I), (III) आणि (IV)

(D) (I), (II) आणि (IV)

39. Who coined the term Ethnomethodology ?

(A) Peter Berger

(B) Goffman

(C) Garfinkel

(D) Husserl

40. Who attempted to reformulate the relationship between base and superstructure ?

(A) Althusser

(B) Foucault

(C) Alexander

(D) Derrida

41. Who incorporated Weber's concept of verstehen to understand subjective world ?

(A) Berger

(B) Luckmann

(C) Alfred Schutz

(D) Goffman

39. लोकपद्धतीशास्त्र ही संज्ञा कोणी तयार केली ?

(A) पीटर बर्जर

(B) गॉफमन

(C) गारफिंकल

(D) हसर्ल

40. पाया आणि अधिसंरचनेमधील संबंधांची पुनर्रचना करण्याचा प्रयत्न कुणी केला ?

(A) अल्थुसर

(B) फूको

(C) अलेक्झांडर

(D) डेरिडा

41. व्यक्तिनिष्ठ जगाच्या आकलनासाठी वेबरची व्हेर्श्टेहेन ही संकल्पना कोणी अंतर्भूत केली आहे ?

(A) बर्जर

(B) ल्युकमन

(C) आल्फ्रेड शुट्झ

(D) गॉफमन

42. Match the following :

List I

(*a*) Nucleated Villages

(*b*) Dispersed Villages

(*c*) Rural Art

(*d*) Rural Family

List II

(1) Dwelling apart

(2) Non-commercial

(3) Joint-family

(4) Proximity

(5) Profit oriented

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(4)	(1)	(2)	(3)
(B)	(1)	(3)	(4)	(2)
(C)	(2)	(4)	(1)	(3)
(D)	(3)	(1)	(2)	(4)

42. जोड्या लावा :

यादी I

(*a*) केंद्रानुवर्ती खेडी

(*b*) विखुरलेली खेडी

(*c*) ग्रामीण कला

(*d*) ग्रामीण कुटुंब

यादी II

(1) विभक्त राहणारे

(2) बिगर व्यावसायिक

(3) संयुक्त कुटुंब

(4) समीपता

(5) नफ्याला अनुकूल

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(4)	(1)	(2)	(3)
(B)	(1)	(3)	(4)	(2)
(C)	(2)	(4)	(1)	(3)
(D)	(3)	(1)	(2)	(4)

43. Which one of the following is an example of a 'Third Generation' or 'True' cybercrime ?

(A) International drug dealing via e-mail

(B) The global trade in online pornography

(C) The vandalizing of virtual environments

(D) Theft of goods sold via online auction websites

44. A rising suicide rate associated with normlessness and a lack of social regulation can be described as :

(A) Egoistic suicide

(B) Altruistic suicide

(C) Fatalistic suicide

(D) Anomic suicide

45. Who has written the book entitled "Peasant Movements in India, 1920-1950" ?

(A) A.R. Desai

(B) F.L. Brayne

(C) E.C. Curwin

(D) D.N. Dhanagare

43. खालीलपैकी कोणते एक उदाहरण हे तिसरी पिढी किंवा 'सत्य' सायबर गुन्हा दर्शविते ?

(A) इ-मेल द्वारे आंतरराष्ट्रीय औषधांशी संबंध

(B) बीभत्सतेचा ऑनलाईन चालणारा वैश्विक व्यापार

(C) आभासी वातावरणातील गुंडगिरी

(D) ऑनलाईन लिलावाने वेबसाईटवरून विकलेल्या मालाची चोरी

44. 'नियमनहीनता व सामाजिक नियंत्रणाचा अभाव यामुळे वाढलेला आत्महत्येचा दर' याला काय म्हणतात ?

(A) स्वहितवादी आत्महत्या

(B) परार्थवादी आत्महत्या

(C) दैववादी आत्महत्या

(D) प्रमाणक शून्यतावादी आत्महत्या

45. "Peasant Movements in India, 1920-1950" हे पुस्तक कोणी लिहिली आहे ?

(A) ए.आर. देसाई

(B) एफ.एल. ब्रायेन

(C) इ.सी. कुरियन

(D) डी.एन. धनागरे

46. Match the following :

List I

(Theory)

(*a*) Liberal Feminism

(*b*) Socialist Feminism

(*c*) Eco Feminism

(*d*) Radical Feminism

List II

(Argument)

(*i*) Economic Empowerment is most important

(*ii*) Equality of men and women

(*iii*) Women as oppressed class

(*iv*) Reproduction and Violence are key concerns

(*v*) Women nurture nature and society

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*iii*)	(*ii*)	(*i*)	(*iv*)
(B)	(*ii*)	(*iii*)	(*v*)	(*iv*)
(C)	(*ii*)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)
(D)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)

46. जोड्या लावा :

यादी I

(सिद्धान्त)

(*a*) उदारमतवादी स्त्रीवाद

(*b*) समाजवादी स्त्रीवाद

(*c*) परिस्थितीशास्त्रीय स्त्रीवाद

(*d*) जहालमतवादी स्त्रीवाद

यादी II

(प्रतिपादन)

(*i*) आर्थिक सबलीकरण सर्वात महत्त्वाचे

(*ii*) स्त्री-पुरुष समता

(*iii*) स्त्रिया म्हणजे शोषित वर्ग

(*iv*) प्रजनन आणि हिंसा हे मुख्य आस्था-विषय

(*v*) स्त्रिया निसर्ग व समाजाचे भरणपोषण करतात

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*iii*)	(*ii*)	(*i*)	(*iv*)
(B)	(*ii*)	(*iii*)	(*v*)	(*iv*)
(C)	(*ii*)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)
(D)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)

47. Who has propounded the 'Cyclical Theory' of population growth ?

(A) Spencer

(B) Dumont

(C) Malthus

(D) Gini

47. लोकसंख्यावृद्धी संदर्भात 'चक्राकार सिद्धांत' कोणी प्रतिपादन केला आहे ?

(A) स्पेन्सर

(B) ड्यूमाँट

(C) माल्थस

(D) गिनी

48. Who is the author of 'The Presentation of Self in Everyday Life' ?

(A) Peter Berger

(B) Alfred Schutz

(C) Erving Goffman

(D) Althusser

48. 'दी प्रेझेंटेशन ऑफ सेल्फ इन एव्हरीडे लाइफ' या ग्रंथाचे लेखक कोण आहे ?

(A) पीटर बर्जर

(B) आल्फ्रेड शुटझ

(C) एरविंग गॉफमन

(D) अल्थुझर

49. Who is the author of 'Asian Drama' ?

(A) Samir Amin

(B) Max Weber

(C) Karl Marx

(D) Gunnar Myrdal

50. Foucault's 'Archaeology of Knowledge' focuses on which one of the following ?

(A) Methodology of social sciences

(B) Economics

(C) Punishment

(D) Culture

49. 'एशियन ड्रामा' चे लेखक कोण आहेत ?

(A) समीर अमीन

(B) मॅक्स वेबर

(C) कार्ल मार्क्स

(D) गुन्नार मिर्दाल

50. फूको यांचे ज्ञानाचे पुरातत्वशास्त्र खालीलपैकी कशावर भर देते ?

(A) सामाजिक शास्त्रांचे पद्धतीशास्त्र

(B) अर्थशास्त्र

(C) शिक्षा

(D) संस्कृती

51. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

(*a*) Foucault, Michel

(*b*) Giddens, Anthony

(*c*) Alexander, Jeffrey

(*d*) Habermas, Jurgan

List II

(1) The Consequences of Modernity

(2) Discipline and Punish

(3) Knowledge and Human Interests

(4) Theoretical Logic in Sociology

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(2)	(1)	(4)	(3)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(2)	(3)	(4)	(1)
(D)	(2)	(1)	(3)	(4)

51. यादी I आणि यादी II च्या जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकामधून **योग्य** उत्तर निवडा :

यादी I

(*a*) फूको, मिशेल

(*b*) गिडन्स, ॲन्थोनी

(*c*) अलेक्झंडर, जेफरी

(*d*) हॅबरमास, जुर्गन

यादी II

(1) दी कॉन्‌सिक्वेन्सेस ऑफ मॉडर्निटी

(2) डिसिप्लीन अँड पनीश

(3) नॉलेज अँड ह्युमन इंटरेस्टस

(4) थिअॅरटिकल लॉजिक इन सोशिऑलॉजी

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(2)	(1)	(4)	(3)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(2)	(3)	(4)	(1)
(D)	(2)	(1)	(3)	(4)

52. Which among the following is *not* included in the classification of capitalistic societies given by Habermas ?

(A) Liberal

(B) Organized

(C) Formal

(D) Post-Capitalism

53. Who said that bureaucracy is a response to demand for efficiency and rational organization ?

(A) Weber

(B) Marx

(C) Mayo

(D) Gisbert

52. खालीलपैकी कोणता घटक हॅबरमास यांनी भांडवलशाही समाजाच्या वर्गीकरणामध्ये समाविष्ट केला **नाही** ?

(A) उदारमतवादी

(B) संघटित

(C) औपचारिक

(D) उत्तरभांडवलवाद

53. नोकरशाही म्हणजे कार्यक्षमता आणि विवेकी संघटनेच्या मागणीला प्रतिसाद, हे कुणी म्हटले आहे ?

(A) वेबर

(B) मार्क्स

(C) मायो

(D) गिस्बर्ट

54. Post-modernism refers to :

(I) Difference and plurality

(II) Modernism and reason

(III) Interdisciplinarity

(IV) Cultural narratives

Select the *correct* answer from the Codes given below :

Codes :

(A) (I), (II) and (III)

(B) (I), (III) and (IV)

(C) (II), (III) and (IV)

(D) (I) and (II)

55. Development induced displacement of population happens due to :

(A) Floods

(B) Migration for new job

(C) Transfer in another country

(D) Dams and highways

54. आधुनिकोत्तरवाद काय सूचित करतो ?

(I) विभेदन आणि बहुविधता

(II) आधुनिकतावाद आणि विवेक

(III) आंतरविद्याशाखीयता

(IV) सांस्कृतिक कथने

खाली दिलेल्या संकेतांकातून **योग्य** उत्तर निवडा :

संकेतांक :

(A) (I), (II) आणि (III)

(B) (I), (III) आणि (IV)

(C) (II), (III) आणि (IV)

(D) (I) आणि (II)

55. विकास प्रकल्पांमुळे उत्पन्न झालेले लोकसंख्येचे विस्थापन कशामुळे होते ?

(A) पूर

(B) नव्या नोकरीसाठी स्थलांतर

(C) दुसऱ्या देशातील बदली

(D) धरणे व महामार्ग

56. Who is the author of 'Studies in Ethnomethodology' ?

(A) J. Alexander

(B) Garfinkel

(C) Goffman

(D) Luckmann

57. Hawthorne experiment was carried out to study ....

(A) Impact of illumination on workers' performance

(B) Workplace social relations

(C) Managerial practices

(D) Impact of sound on workers' performance

56. 'स्टडिज इन एथ्नोमेथडॉलॉजी' चे लेखक कोण आहेत ?

(A) जे. अलेक्झांडर

(B) गारफिंकल

(C) गॉफमन

(D) ल्युकमन

57. हॉथॉर्न प्रयोग .... याचा अभ्यास करण्यासाठी केला गेला ?

(A) कामगारांच्या कामगिरीवर उजेडाचा परिणाम

(B) कामाच्या ठिकाणचे सामाजिक संबंध

(C) व्यवस्थापकीय व्यवहार

(D) कामगारांच्या कामगिरीवर ध्वनीचा परिणाम

58. 'Deliberate and methodological organization of the human element of industry in order to achieve its objectives' refers to :

(A) Formal organization of industry

(B) Cottage industry

(C) Home based industry

(D) Workshop

59. According to the Census of India 2011, the literacy rate of India is :

(A) 70.04

(B) 74.04

(C) 71.04

(D) 76.04

58. 'उद्दिष्टपूर्तीसाठी उद्योगातील मानवी घटकाचे सहेतूक व पद्धतीशास्त्रीय संघटन' काय सूचित करते ?

(A) उद्योगातील औपचारिक संघटना

(B) कुटिरोद्योग

(C) गृह उद्योग

(D) कार्यशाळा

59. 2011च्या भारताच्या जनगणनेनुसार भारतातील साक्षरता प्रमाण .... हे आहे.

(A) 70.04

(B) 74.04

(C) 71.04

(D) 76.04

60. Miller studied Jajmani System in :

(A) Tanjore

(B) Mysore

(C) Nagpur

(D) Cochin

61. Nirbhaya case was about :

(A) Sexual abuse and cruelty

(B) Women's modesty

(C) Dangerous cities

(D) Insecurity

62. Labour force is classified into age-group :

(A) 6-14 years

(B) 0-15 years

(C) 15-59 years

(D) 60+ years

60. मिलर यांनी जजमानी व्यवस्थेचा अभ्यास .... येथे केला.

(A) तांजोर

(B) म्हॅसूर

(C) नागपूर

(D) कोचिन

61. निर्भया केस ही .... विषयी होती.

(A) लैंगिक अत्याचार व क्रॉर्य

(B) स्त्रियांची नम्रता

(C) धोकादायक शहरे

(D) असुरक्षितता

62. श्रमशक्तीचे वर्गीकरण ह्या वयोगटात केले जाते :

(A) 6-14 वर्षे

(B) 0-15 वर्षे

(C) 15-59 वर्षे

(D) 60+ वर्षे

63. 'Indigenous seed banks protect women's right to local farming practices.' Which theory is represented by this argument ?

(A) Liberal Feminism

(B) Gandhian Feminism

(C) Eco-Feminism

(D) Tribal Feminism

63. 'एतद्देशीय बीजांची पेढीही स्त्रियांच्या स्थानिक कृषीव्यवहारावरील अधिकारांचे रक्षण करते.' कोणता सिद्धांत या प्रतिपादनातून सूचित होतो ?

(A) उदारमतवादी स्त्रीवाद

(B) गांधीवादी स्त्रीवाद

(C) परिस्थितीशास्त्रीय स्त्रीवाद

(D) आदिवासी स्त्रीवाद

64. Who is the author of 'Crisis in the World Economy' ?

(A) Karl Marx

(B) Andre G. Frank

(C) Amartya Sen

(D) Gunnar Myrdal

64. 'क्राइसीस इन द वर्ल्ड इकॉनॉमी' चे लेखक कोण आहेत ?

(A) कार्ल मार्क्स

(B) आंद्रे जी. फ्रँक

(C) अमर्त्य सेन

(D) गुन्नार मिर्दाल

65. Which one of the following is *not* related with ethnomethodology ?

(A) Interpretative approach

(B) Dramaturgical analysis

(C) Macro structural analysis

(D) Indexicality

65. खालीलपैकी कोणते एक लोकपद्धतीशास्त्राशी संबंधित **नाही** ?

(A) अन्वयात्मक दृष्टिकोन

(B) नाट्यशास्त्रीय विश्लेषण

(C) समग्रसंरचनेचे विश्लेषण

(D) सूचीबद्धता

66. Who among the following has distinguished between communicative action and discourse ?

(A) Alexander

(B) Derrida

(C) Habermas

(D) Foucault

66. खालीलपैकी कोणी संप्रेषणात्मक कृती आणि संभाषित यामध्ये फरक केला आहे ?

(A) अलेक्झांडर

(B) डेरिडा

(C) हॅबरमास

(D) फूको

67. Match the List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

(*a*) Giddens

(*b*) Foucault

(*c*) Habermas

(*d*) Derrida

List II

(1) Social Practices

(2) Genealogy

(3) Differences

(4) Communicative action

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(2)	(1)	(4)	(3)
(B)	(1)	(2)	(4)	(3)
(C)	(2)	(1)	(3)	(4)
(D)	(1)	(4)	(2)	(3)

67. यादी I आणि यादी II यांच्यात जोड्या लावा आणि खालील संकेतांकामधून **योग्य** उत्तर निवडा :

यादी I

(*a*) गिडन्स

(*b*) फूको

(*c*) हॅबरमास

(*d*) डेरिडा

यादी II

(1) सामाजिक व्यवहार

(2) वंशावली

(3) विभेदने

(4) संप्रेषणात्मक कृती

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(2)	(1)	(4)	(3)
(B)	(1)	(2)	(4)	(3)
(C)	(2)	(1)	(3)	(4)
(D)	(1)	(4)	(2)	(3)

68. Who is the author of 'The Phenomenology of the Social World' ?

(A) Alfred Schutz

(B) Garfinkel

(C) Alexander

(D) Peter Berger

69. Affordable access to health services is called :

(A) Rural development

(B) Social development

(C) Urban development

(D) Economic development

70. Industrialization is encouraged by :

(A) Caste-based society

(B) Entrepreneurship

(C) Particularism

(D) Sentimentalism

68. 'दी फेनॉमेनॉलॉजी ऑफ दी सोशल वर्ल्ड' चे लेखक कोण आहेत ?

(A) आल्फ्रेड शुटझ

(B) गारफिंकल

(C) अॅलेक्झांडर

(D) पीटर बर्जर

69. परवडण्याजोग्या आरोग्यसुविधा मिळणे याला काय म्हणतात ?

(A) ग्रामीण विकास

(B) सामाजिक विकास

(C) नागरी विकास

(D) आर्थिक विकास

70. औद्योगिकीकरणाला .... यामुळे प्रोत्साहन मिळते.

(A) जाती आधारित समाज

(B) प्रवर्तन

(C) विशिष्टतावाद

(D) भावविवशतावाद

71. Sengupta Commission Report was published in ....

(A) 2009

(B) 2000

(C) 1979

(D) 1997

72. Secularism is added in Indian Constitution by which Amendment ?

(A) 42nd

(B) 62nd

(C) 43rd

(D) 45th

73. Informal organization of industry is :

(A) Clubs with membership

(B) Unions

(C) Vast net of spontaneous social relationships

(D) Any social relation affecting the industry

71. सेनगुप्ता आयोग अहवाल .... साली प्रकाशित झाला.

(A) 2009

(B) 2000

(C) 1979

(D) 1997

72. निधर्मीवाद हा भारतीय राज्यघटनेत कोणत्या घटनादुरुस्तीने घातला गेला ?

(A) 42वाँ

(B) 62वाँ

(C) 43वाँ

(D) 45वाँ

73. उद्योगाचे अनौपचारिक संघटन म्हणजे :

(A) सभासदत्वाची अट असलेले क्लब्स

(B) कामगार संघटना

(C) उत्स्फूर्त सामाजिक संबंधांचे मोठे जाळे

(D) उद्योगावर प्रभाव टाकणारे कोणतेही सामाजिक संबंध

74. Harassment over dowry continues due to :

(*i*) Gender Inequality

(*ii*) Legal Provisions

(*iii*) Patriarchal norms

(*iv*) Culture of Women's subordination

Codes :

(A) (*i*) and (*ii*)

(B) (*i*) and (*iv*)

(C) (*i*), (*iii*) and (*iv*)

(D) (*i*), (*ii*) and (*iv*)

75. The term 'Internal Colonisation' refers to :

(A) Regional Disparity

(B) Globalization

(C) State Control

(D) Dominance over tribals

74. हुंड्यासाठीचा छळ .... मुळे चालू आहे.

(*i*) लिंगभाव विषमता

(*ii*) कायदेशीर तरतुदी

(*iii*) पितृप्रधान नियमने

(*iv*) स्त्रियांच्या दुय्यमत्वाची संस्कृती

संकेतांक :

(A) (*i*) आणि (*ii*)

(B) (*i*) आणि (*iv*)

(C) (*i*), (*iii*) आणि (*iv*)

(D) (*i*), (*ii*) आणि (*iv*)

75. 'अंतर्गत वसाहतवाद' ही संज्ञा काय सूचित करते ?

(A) प्रादेशिक विषमता

(B) जागतिकीकरण

(C) राज्यसंस्थेचे नियंत्रण

(D) आदिवासींवर वर्चस्व

ROUGH WORK